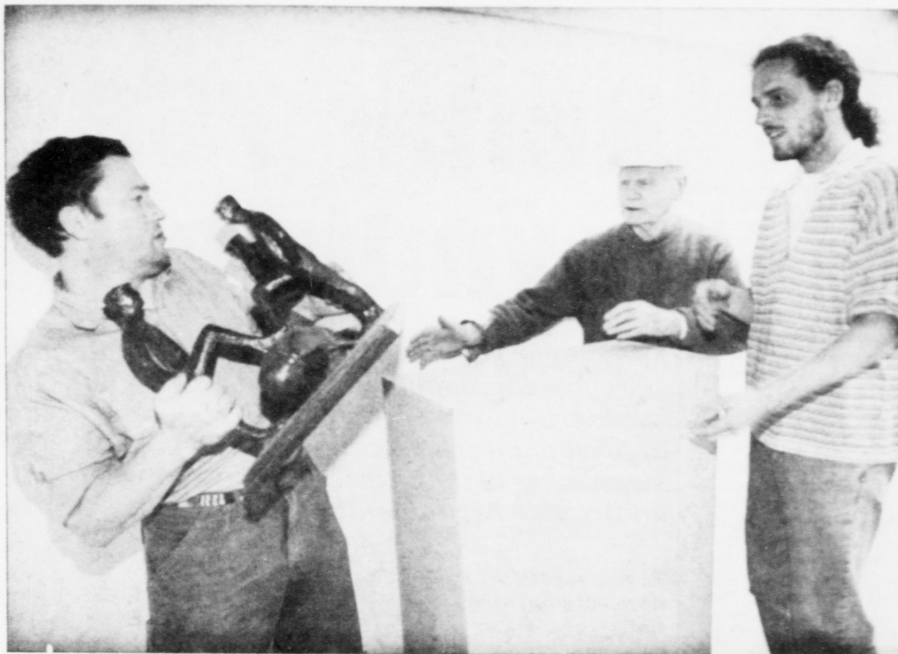

Janus Kamban hevur arbeitt á Listaskálanum øll árini, og hevur áður verið við til at skipa fyrstu ólavsokeframsýningina í 1948. Her eru tveir hjálparmenn, ið saman við listamanninum leggja seinastu hond á afúrliðand framsýningina í Listasavninum

Orð: Dagny Myndir: Kalmar

rúmd fyrri øllum tí, sum vit gjøgnum árin hava arbeitt fyrri.

Konservativ list er ikki til

Listasavnið er spennandi stovnur á so nógvum økjum, og hann stendur mót við teir i grannalondum okkara.

- Hvar stendur listamaðurin Janus Kamban politiski?

- Listafólk hugsa altíð frameftur, og tí hellur ein oftast til vinstru. Tað er helst har eg kenni meg best.

- Einku eitur konservativ list, og tí kunnu listafólk neyvan vera konservativ.

- At bróta upp úr nýggjum, er tað sum øll listafólk stremba eftir at røkka, sigur Janus Kamban innantontur.

Janus Kamban hevur m.a. gjørt nógv standmyndir, sum hava sitt pláss ymsa staðni í Føroyum.

Minnisvarðan yvir Jákup Dahl, próvst sála, stendur í Vági

beiddi - serliga væl dámdi honum fólk, sum ikki høvdu aðra meining og dugdu væl at lurta.

- Vitingu ikki ávíst áramál á listaskálanum, men meira soleiðis, at tá vit hildu okkum duga nóg mikið, so fóru vit undir at arbeiða sjálvstøðugt.

Eg leigaði mær innivist í einum verkstaði, har eg arbeiddi til seinni heimsbardagi var av, og eg var millum teir fyrstu føroyingar, sum komu heim aftur.

Janus Kamban var ein av stigtakararnum, sum stovnaðu Listafelag Føroya í 1941. Umframt at virka sum myndahøggari, so skipaði hann í nógv ár fyrri listaframsýningum á ólavsoku.

Styrkin í bringumyndunum

- Fyrsta framsýning mín í Føroyum eftir kríggj var í býráðshúsum við Kirkjuveg í Havn, har m.a. standmyndin av Hammershaimb varð framsýnd, men annars ferðaðist eg kring oyggjarnar og gjørdi ymskar standmyndir, minnisvarðar, framstandandi myndir og standmyndir.

- Eg havi ongantíð arbeitt eftir fotomynd, og tí hevur tað verið eitt krav, at fólk hava sitið fyrri mær, meðan eg arbeiddi.

Bringumyndir av kendum persónum er talandi dømi um, at júst henda listagrein hevur verið styrkin hjá Janusi Kamban.

Kennir tú persónarnar, er ikki neyðugt at gita seg til, hvønn standmyndin lýsir. Hon er so nágreiniliga avmyndað, at tað als ikki er eitt ivamál. Bringumyndir-

nar eru minni fyrri eftirtíðina.

- Hvat sermerkir góða list?

- Tað er so ymist við tí, og nógv listafólk arbeiða drúga tíð í royndini at skilja, hvat list er. Nicolajsen, listamaður sáli, var 70 ára gamal, áðrenn hann var sannførdur um, at hann visti hvat list var.

- Tað snýr seg í stuttum um, at listafólk leita sær fram til, hvørja listagrein tey skulu velja, sum teirra eigna. Hetta er serliga væl kent millum myndlistafólk, og serliga filmslistafólk.

Har verður sagt, at fólk skulu læra at "lesa" eina mynd og at seta spurnartekin við, hvat tað er í myndini, sum áskoðarin fyrst og fremst ber eygað við.

- Eitt nú listaverkið "Tey skipbrotnu frá Medusa" eftir kenda listamanninum Gérault, er serligt dømi um, hvussu eygað verður leitt eftir tí, sum listamaðurin vil leggja høvudsentin á í myndini.

Hvørt tíðarskeið sín listahátt

- Tað er sama fyrirbrigdi hjá filmslistafólk, sum læra at gera myndir. Áskoðarin verður leiddur ávíst stað á myndini, og kann her eftir gera sínar egnar metingar.

- Hvat heldur tú um nútíðar abstraktu listina?

- Hvør tíð hevur sín listhátt, og nútíðarlist er áhugaverd og eggjandi, hóast eg ikki sjálvur havi hug at royna meg.

- Kortini kunnu abstrakt listaverk virka stimbrandi, og eisini geva mær hugsot at arbeiða.

- Tað er so nógv sum spælir inn hjá listafólk, eitt

nú sum Edward Munk, ið legði allar kenslur í síni verk, ella onnur listafólk, sum leggja dent á sjálvan formin av myndunum.

Báðir listahættir eru góðir, og sostatt eru nógvir streingir at spæla á. Felags fyrri alla skapandi list er, at alt skal hava ein form ella eitt skap. Tú kanst ikki skilja eina mynd - hvussu stuttlig, álvarslig, syrgiliga o.s.fr. hon enn er, um ikki formur og samanseting er nágreiniliga bygd upp.

Janus Kamban hevur eldhugaður arbeitt innan Listafelagið síðani stovnanina í 1941, og tað var hann, sum m.a. skipaði fyrri listaframsýningum á ólavsoku á fyrsta sinni í 1948.

- Tá vit fóru undir ólavsokeframsýningarnar, hildu vit, at annað hvørt ár var nóg mikið at umboða føroyska list, og at vit annað hvørt ár skuldu skipa fyrri útlendskari listaframsýning.

- Eitt nú var Jack Kampmann, listamaður, limur í listafólkunum "Kammeraterne" í Danmark, og hann hjálpti okkum við hesum.

Rættiligt framstig

- Áður sýndu vit fram í hølum ymsastaðni í Havnini, t.d. í gamla Kommunuskúla, ella fimleikarhøllini har, í núverandi býráðshúsum, og eina ferð sýndu vit fram í Føroya Banka, áðrenn hann varð liðugt bygdur.

Seinni gjørdust Bjarni Niqlassen og Hanus við Høgadalssá nevndarlimir, og teir hildu at vit skuldu byggja listaskálan.

- Tað hildu vit vera eitt rættiligt framstig, men menningin gekk so skjótt, at

tað bert fá ár seinni varð greitt, at tað var alt ov trongligt í Listaskálanum. Listaskálin varð tugin í nýtslu í 1968, og Janus Kamban var fyrstumaður til 1978, tá hann bar seg undan afturvali, og

Bárður Jákupsson tók yvir.

- Í ár er úrbyggingin at enda komin og Listasavn Føroya er veruleiki. Hvat heldur tú um nýggju umstøðurnar?

- Eg haldi at hann er stórfingin, og at vit nú hava

